

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים

1. ההצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית המפורסמת בזאת היא דוגמה הכוללת כמה אפשרויות פתרון בתשובות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שיתקבלו בידי מעריכי הבחינה.
2. הפתרון להלן מביא את עיקר הסוגיות המרכזיות שהיו טעונות ליבון במסגרת המבחן, אך יודגש כי הוא איננו תשובה מלאה ומקיפה, המזכה בניקוד מלא. נדגיש כי ציון המבחן מורכב, מטבע הדברים, גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – פרסום הצעת הפתרון כפוף לטעויות, ואין בו כדי לחייב קבלת תשובה שגויה בידי מעריכי הבחינה.
4. בהתאם לחוזר מנכ"ל: טוהר הבחינות – תשע"ה/9ד, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, מס' 015381, קיץ תשפ"ב

פרק ראשון: הבנת הנקרא, הבנת הנשמע והבעה (67 נקודות)

חלק א – הבנת הנקרא (36 נקודות)

יש לענות על שש מן השאלות 1–8. (36 נקודות)

1. יש להשיב, על פי **פסקה ב**, מהו ההסבר שהכותב מציג לביסוס דבריו נגד התפיסה הרואה בהרחבת כבישים פתרון לבעיית העומס בכבישי ישראל.
הכבישים המורחבים יביאו להפחתה בעומס בשנים הראשונות לאחר ההרחבה, אולם בטווח הארוך עומס התנועה יחזור להיות כפי שהיה לפני הרחבת הכבישים.
2. **א.** – ההשפעה של הרחבת הכבישים
ב. – כדי להצדיק את עמדתו בנוגע להרחבת כבישים.
3. יש להשיב מהו, לדעת כותב המאמר, הפתרון לבעיית עומס התנועה בכבישי ישראל.
הוספת אמצעי תחבורה חלופיים [כדי שאנשים יוכלו להגיע במהירות ובנוחות ליעדם].
4. יש להעתיק מן **המאמר** משפט המציין כי התוכנית עשויה להצליח **בטווח הקצר**.
בשנים הראשונות שלאחר ההרחבה יפחת עומס התנועה בכבישים המורחבים.
5. – פצועים
– עצמות
6. **א.** יש להשיב מהו הפתרון שכותב **מאמר ב** מציע לבעיה של עומס התנועה בכבישי ישראל.
הפתרון של כותב מאמר ב לבעיה של עומס התנועה בכבישי ישראל הוא שימוש בתחבורה ציבורית שיש לה נתיב נסיעה משלה.
ב. יש להסביר ולפרט מדוע יהיה קשה ליישם את הפתרון המוצע.
אין בעל תפקיד שיכול להחליט להפקיע חצי מן הרחובות בעיר לטובת תחבורה ציבורית, מפני שאדם כזה צריך להיות אמיץ: החלטה כזאת תקומם נהגים רבים של מכוניות פרטיות מפני שהיא תגרום לצמצום מספר הכבישים ורוחב הכבישים שבהם מכוניות פרטיות יכולות לנסוע.
7. – מקור הבעיה
8. – מציאת חלופות לנסיעה במכונית הפרטית היא הפתרון לבעיית העומס בכבישי ישראל.

חלק ב – הבנת הנשמע (15 נקודות)

יש לענות על שלוש מן השאלות 9–12.

9. – בשל הנוחות שברכיבה על אופניים.
10. – אופניים אינם פולטים עשן וגזים רעילים.
11. – כדאי לנסות לתקופה קצרה לרכוב על אופניים לעבודה.
– כדאי להשתמש במכונית לנסיעות משפחתיות.
12. יש להשיב מדוע, לדברי דניאל, רכיבה על אופניים עדיפה על נסיעה במכונית מבחינה כלכלית.
קניית אופניים היא זולה הרבה יותר, ולאחר ההוצאה הראשונית של קניית האופניים, כמעט אין הוצאות אחרות על אחזקת האופניים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשפ"ב, מס' 015381

חלק ג – הבעה (16 נקודות)

13. הבעה (16 נקודות)

יש לכתוב חיבור על אחד מן הנושאים 1–2.

בדיקת החיבור תיעשה על פי אמות המידה לבדיקת חיבור.

פרק שני: דקדוק (13 נקודות)

יש לענות על שאלה 14 או על שאלה 15 או על שני סעיפים משאלה 16.

חלק א – הפועל ושם העצם

שאלה 14

- א. (1) השורש: ס-ד-ר
(2) לסדר
ב. (1) השורש: ק-ו-ם
(2) הקמה
ג. (1) השורש: מ-צ-א
(2) יימצא

חלק ב – תקינות

שאלה 15

סעיפים א+ב (שני נימוקים).

- (1) מעיר
נימוק: זו הצורה של בינוני יחיד, בבניין הפעיל, בגזרת ע"ו.
(2) צבע
נימוק: זו הצורה התקנית של המילה (משקל המילה הוא קָטַל, משקל בעלי מקצוע).
(3) סומֶכֶת
נימוק: זו הצורה של בינוני נקבה, בבניין פעל, בגזרת השלמים, בהגייה שאינה מושפעת מגרוניות.
(4) שניים
נימוק: ימים בחודש מונים באמצעות צורת הזכר.
(5) חמש
נימוק: המין של המילה "שנה" הוא נקבה.
(6) מכבסה
נימוק: זו הצורה התקנית של המילה, ומשקלה מְקַטְלָה (משקל מקומות).

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשפ"ב, מס' 015381

חלק ג – תחביר

שאלה 16

יש לענות על שניים מן הסעיפים א–ד.

א. (1) מורכב

(2) יש להשלים משפט על פי המשפט המקורי הנתון.

אם יהיו בערים חלופות תחבורה יעילות, האוכלוסייה בהן תיהנה מאיכות חיים גבוהה.

ב. יש לחבר את שלושת המשפטים הנתונים למשפט אחד באמצעות מילות קישור מתאימות.

העומס בכבישים, בעיקר בשעות הבוקר, הולך וגדל, מפני שיותר ויותר אנשים מעדיפים להגיע למקומות העבודה במכונית פרטית, לכן משרד התחבורה מקדם תוכנית להקמת נתיבים מהירים ברחבי הארץ.

ג. (1) פשוט

(2) יש להשלים משפט על פי המשפט המקורי הנתון.

מדינת ישראל העלתה את מחירי הדלק, לכן יותר אנשים יעדיפו להשתמש בתחבורה הציבורית.

ד. יש לחבר את שלושת המשפטים הנתונים למשפט אחד באמצעות מילות קישור מתאימות.

גם אם משרדי הממשלה ישקיעו הרבה כסף בפיתוח תשתיות, זה לא יפתור את בעיית העומס, לכן הפתרון צריך להתמקד בתחומים אחרים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשפ"ב, מס' 015381

פרק שלישי: תנ"ך או שירה (20 נקודות)

יש לבחור: בשאלה 17 (תנ"ך) או בשאלה 18 (שירה) או בשאלה 19 (שירה).

חלק א – תנ"ך

שאלה 17

- א. יש להשיב מדוע יוסף מסבך את בנימין במעשה גנבה, ומה יוסף בודק באמצעות מעשה זה. יוסף מסבך את בנימין במעשה גנבה מפני שהוא רוצה לבדוק את תגובת אחיו, את אהבתם לבנימין ואת נכונותם להגן עליו. מטרתו של יוסף במעשה זה היא לבדוק אם אחיו השתנו והתחרטו על מכירתו למצרים.
- ב. (1) יש להשלים את המשפטים הנתונים על פי פסוקים י"ד–י"ז.
השופט הוא יוסף; הנאשם הוא בנימין; האשמה היא גנבת גביע כסף; הראיה היא הגביע שנמצא באמתחת בנימין;
פסק הדין הוא השארת בנימין במצרים והפיכתו לעבד.
(2) יש להביע דעה אם המשפט בפסוקים י"ד–י"ז הוא משפט צדק, ולנמק את התשובה.

דוגמה לתשובה:

- לדעתי, המשפט המתואר בפסוקים הנתונים אינו משפט צדק: אין בו שום סממן לצדק, כי השופט מציג את הראיה בלי לדון בה ובלי לתת לנאשם זכות דיבור. אך גם איני חושב שיוסף מתיימר להציגו בתואנה שזהו משפט צדק. לטעמי, זהו משפט שנועד למטרה אחת והיא להביא את אביו של יוסף למצרים. באמצעות משפט זה יוסף מפעיל לחץ על אחיו.
- ג. יש להביע דעה אם מותר להשתמש בכל אמצעי להשיג מטרות בחיים, לנמק את התשובה ולהביא לה דוגמאות.

דוגמה לתשובה:

לדעתי, כל אדם צריך קווים אדומים. אם אדם עושה כל מה שהוא רוצה כדי להשיג את מבוקשו הוא דורס את האנשים סביבו ואת מה שחשוב להם. זהו אדם חסר רגישות לזולת, שממהר מאוד נעשה אדם פוגעני. ממצב כזה קשה מאוד לחזור להיות אדם מתחשב. ההערכה כלפי אדם כזה היא נמוכה, ויהיו דברים רבים שהוא לא יצליח להשיג מפני שהוא לא יזכה לשיתוף פעולה מצד רבים. לעומת זאת אדם שמגדיר לעצמו קווים אדומים, ואינו מוכן לעבור אותם למען השגת מטרותיו האישיות, הוא אדם שאנשים מעריכים מאוד, וסביר להניח שהוא אף יוכל להשיג חלק ממטרותיו באמצעות שכנוע, מפני שהוא לא יזדקק לצעדים דורסניים כדי להשיג שיתוף פעולה.

חלק ב – שירה

יש לענות על אחת מן השאלות 18–19.

שאלה 18

יפה תיפה / רבי יהודה הלוי

- א. יש להסביר את הקביעה שהשיר הוא שיר חתונה, ולהביא דוגמאות מן השיר לביסוס ההסבר. השיר עוסק בכלה ביום חתונתה, והכלה מתוארת בו בהכנות לקראת החופה. המתבונן מתאר את יופייה של הכלה העולה על יפי תכשיטיה (סהרונים וענק), הוא מתאר את ריחה הטוב העולה על ריח ההדסים וכן את איפורה (עפעפיים ירוקים, לחיים אדמדמות). הכלה רוקדת בין חברותיה (האוחזות את ההדסים), עיניה אדומות מבכי (לפני הפרדה מהוריה ויציאתה מן הבית), ובסוף השיר – עם השקיעה (הזמן שרק אחרי אפסר, על פי ההלכה היהודית, לקיים חופה) ההינומה מורדת על פניה.
- ב. יש להסביר את שורות 5–6 בשיר, ולכתוב מהו הקישוט הלשוני שבא לידי ביטוי בשורות אלה. הקישוט שבא לידי ביטוי בשורות אלה הוא מטפורה. משמעות המילה "מאוריה" היא עיניים מאירות. ובשיר הן אדומות מבכי תחת עפעפיה המאופרים בירוק. משמעות המילה "ענניה" היא עפעפיה שמכסים על עיניה ומורידים את הגשם (הדמעות). המשורר מתאר זאת במילה "יפו" גם כי הכלה יפה וגם כי הבכי הוא מעשה ראוי ומקובל (מקובל שִׁפּוֹת צנועה בוכה לפני חתונתה).
- ג. יש להביע דעה ולהסביר מה צריכה להיות ההרגשה של כלה צעירה היוצאת לראשונה מבית הוריה. יש לקבל כל תשובה שעוסקת בנושא זה.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשפ"ב, מס' 015381

שאלה 19

בעת חשק אדלג / יצחק אבן ח'לפון

א. יש להשיב מיהו הדובר־השר, מי הן הדמויות שהוא מציין בשיר, ומהו התפקיד של דמויות אלה בסיטואציה. וכן יש להסביר כיצד מסיקים זאת מן השיר.

האני־השר הוא החושק, בחור צעיר שמעוניין בנערה.

הדמויות שהחושק מציין בשיר מלבדו הן אהובתו החשוקה (מכונה בשם "כבודה" – מכובדת), הוריה של החשוקה (אימה ואביה), אחיה ודודה. דודה יכול להיות כפשוטו – הדוד שלה, אך סביר יותר מן המצב המתואר שדודה הוא אהובה של הנערה החשוקה. אפשר להסיק זאת מן הפחד של החושק מן הסובבים את החשוקה: אימה, אביה ואחיה שומרים עליה ומאיימים על מי שקרב אליה כי היא תפוסה, היא שייכת לדודה.

ב. יש לבחור בשניים מן הקישוטים הנתונים, להסביר אותם, ולהדגים אותם מן השיר.

שיבוץ: שימוש בשתי מילים או יותר מן המקרא בתוך שיר. במקור "בית והון נחלת אבות ומה' אישה משכלת" (משלי י"ט, י"ד). כאן שונה הניקוד ועימו המשמעות ל"אישה משכלת". עם זאת השיבוץ טוען את השיר במשמעותו במקור: האני־השר אבל על מות האהבה, אך ייתכן שהוא מתנחם בשידוך שנעשה מלמעלה, ולכן ה' ימציא לו את האישה הראויה לו.

רמיזה: כמו שיבוץ, אך לא חד־משמעי, שכן הרמיזה מסתמכת על מילה אחת טעונה. "עיני כבודה" מהדהדים את הפסוק "כל כבודה בת מלך פנימה" (תהלים מ"ה, י"ד). אכן בת המלך (נערה החשוקה) יושבת בביתה מוקפת במשפחתה, כפי שחז"ל (הן בתלמוד הן בימי הביניים) דרשו את הפסוק – לשבח האישה יושבת הבית. בשיר יש לכך משמעות טעונה: בחור שמגיע לביתה של בחורה צריך לדעת להגיע דרך ההורים ולא בעקיפין.

אקרוסטיכון: צירוף האותיות בראשי הטורים לכדי מילה או משפט. שכיח בשירי קודש, אך נדיר בשירי חול. כאן המילה הנוצרת היא "בואי", כמו מזמינה את החשוקה ה"לכודה" בקרב בני משפחתה ודודה־ארוסה למצוא שעת כושר ולבוא בה לאהובה האמיתי הוא האני־השר. אם מדובר בדודה־אהובה או אז מבטאת המילה "בואי" את תפילתו של האני־השר.

דימוי: יש בשיר שני דימויים. דימוי אחד – "אדלג כאיל". דימוי זה ממחיש את המהירות והשמחה שבהן החושק אץ לבית חשוקתו, וכן אייל – גזאל – כינוי לחשוק בשירת האהבה או כינוי לדוד האהוב בשיר השירים. דימוי זה ממחיש את רצונו של האני־השר לחוש נאהב על ידי החשוקה.

דימוי אחר הוא "כלב אשה משכלת יחידה". הדימוי הזה ממחיש את היגון העז שממלא את ליבו כשמתחוויר לו שאין סיכוי לאהבתו. כמו כן האנלוגיה שנוצרת (האני־השר הוא גבר, אך ליבו כמו לב אישה) לועגת לו במושגים של ימי הביניים, מגחיכה את התנהגותו ונותנת לשיר נופך של בדיחה.

פסיחה: קיטוע הרצף התחבירי בסוף הטור. בדרך כלל הפסיחה היא במעבר בין בתים, וכאן היא בין הדלת לסוגר: "אדלג / כאיל". הקיטוע נוצר מסיבה טכנית של משקל. קיטוע כזה נחשב פחות יפה מרעיון שלם נפרד בכל אחת מן הצלעות של הבית, אך מבחינת התוכן הקיטוע דווקא תורם לשיר, שכן הוא ממחיש את הדילוג של האייל בשל התעוררות החשק (האהבה והתאוה).

חרוז מבריח: חרוז שחוזר בכל הבתים בשיר. מסממני המקטועה והקציצה. בשיר זה הסימות "דה": כבודה, דודה, ידידה, יחידה.

ג. יש להביע דעה כיצד הדובר־השר מרגיש בסוף השיר.

יש לקבל כל תשובה הגיונית ומנומקת.